

B și F

de LUCIAN BLAGA

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

Poetul

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

Wagner

La Opera mare din Paris s'a reluat „Lohengrin” și „Walkyrie”. E vorba să se pună iar pe afiș „Parsifal”.

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

O legendă

De câteori oameni de inițiativă, de entuziasm, se revoltă împotriva gradului înăpoiat de civilizație în care ne aflăm, cerând vieții românești un ritm asemănător celui din străinătate, tradițională noastră, dacă nu fac explozii de patriotism, acuzându-i că și pomegrenes neamul, — se mulțumesc să debiteze un loc comun care face totdeauna efect:

— Nu trebuie să uităm că noi suntem liberi de-o jumătate de veac, numai... că ni se cere să realizăm în câteva decenii ceea ce popoare din Apus, mai fericite, au făcut în secole întregi. Că noi eram aicea pavăza creștinătății, în vreme ce dincolo de Carpați, oamenii puteau lucra în voie, netulburăți de năvălirile barbare... Că progresul făcut de

țara românească e uimitor, pentru scurtul timp de când am fost cehmați la viața umanității..."

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

...Aș vrea să am atâta cât să pot trăi liber, fără să cer nimănui nimic, dar nu mai am speranța să pot căpăta vre-odată.

...Am atâția prieteni cari au avut puterea s'o facă și totuși am rămas mereu în servititudine și sărăcie!"

VICTOR EFTIMIU.

Dă-i marmurii, viață...

*Cloșeșii îngândurați un bloc de piatră sură
Și lovitură severă cad una după alta;
Iți porți, ușoară mâna, pe orice irăsătură
Și... iarăși te culțemuri și iar lovești cu dalta!*

*Căci al veniție pe lume cu-o torță creatoare,
Ce-și înfășește fruntea și-ți încordează mâna,
Și vrei să-ți faci un idol din piatră visătoare,
Să-i dai iubirea toată, să-i fii în veoi slăpăna...*

*Dar idolul, păgânul, azi prinde să te ceară
Artist fără odihnă, încrezător și dornic
De geniu, ce să-i sople în forma lui bizară
Eterna 'ntruchipare a unui vis statornic!*

*Lovește fără milă! Dă-i marmurii viață
Dă-i tinerețea toată și chip sădău de zeu,
Aprinde „Marea Ară” în ochii ei de ghiăță,
Fii tu în veac artistul... căci marmura sunt eu!*

George Taslaovanu

Cântecul vinului

Mi-a spus vinul:

„In pahare, cîntă vinul cald al vieții,
„Voluptatea crudă a cărții și ardoarea tinereții,
„Și mprumut, cu aroma mea parfumată și barbară,
„Buzelor ce se sărută, o senzație bizară...”

„Eu dau proșilor o clipă, aparență de islefi,
„Și nefeșilor hoșeție, te iau mintea cînd suni befi...
„Dau femeilor perșere, aliuđni de fecioară
„Și iluzia năvălă ce se dau înădă oară; —
„Și dau trupurilor șierpe o renaștere profană,
„Și fecioarelor șfioa-e, meșleșug de curlezană...”

„Eu sunt ritmul, nebunia simțurilor, mi-a spus vinul,
„Sunt suprema-anestezie ce adoarme'n suflet
„Aducînd minciuni eterne din regatul fericirei,
„Și sunt cripa'n care doar me usu'n ugeg al omenirei”

Alexandru Biliurescu

Anul 1903 aducea psihologiei o carte prietătoasă: „Sex și caracter” de Otto Weinger, de „chidatul, enigmaticul om, Weinger”¹⁾. La patru luni după apariția cărții, tânărul foarte tânărul autor și-a oprit iușima cu un glonț absurd stărnind — prin carte și prin nșoarte deopotrivă — o întreagă literatură. Aici ne interesează însă mai puțin sinuciderea lui din supra-moralitate — cât gândurile cu cari a răcolit viesparul psihologilor de toate speciile, dela cei experimentali și intuitivi, până la cei cu inclinări de filozofie mai mult sau mai puțin teologică. Teoriile lui Weinger sunt o filozofie a sexualității, și se învârtesc aproape exclusiv în jurul celor două litere B și F, cari cu toată aparența cabalistică, nu înșeamă altceva decăt: Bărbat și Femeie. Dar nu bărbat și femeie în sens obișnuit, ci bărbat „absolut” și „femeie” absolută. B și F sunt tipuri sexuale cari nu există, cazuri ideale, construite. Weinger care la ficcare pas se odihnește făcînd multe reflexii principale, crede că nu numai obiectul artei e „tipul” ci și al științei.

Luând deci în dramatică dezbateră chestiunea sexualității el pornește din două tipuri fundamentale, din două idei platonice, formînd o polaritate: B și F. Bărbatul absolut și femeia absolută sunt inexistenți, în tocmal cum în lumea fizică e inexistent corpul desăvârșit elastic, ceea ce nu împiedică pe fiziciani, să vorbească despre corpul desăvârșit elastic, ca despre un caz de limită ideală. În realitate orice om e un misterios amestec în diferite proporții de B și F; orice bărbat are elemente F și orice femeie are elemente B. Nu e vorba aici de cazurile de hermafroditism paradoxal, ci de toți înșii normali fără excepție. În viața determinarea sexului se face convențional după semnele organice cele mai evidente, dar determinarea aceasta sumară își dă mult de dorit. În mare corespunde fără îndoială realității, ceea ce nu exclude posibilitatea ca în formula unui bărbat oarecare să intre o însemnată fracțiune de F, — să se înlăture o iluzie: sexualitatea nu consistă numai în a avea organe sexuale propriu zise. Cum au arătat cu tot aparatul științific necesar și alți oameni de știință, înaintea de Weinger — sexul își are sediul pretutindeni în corp, nu numai într-o parte (Steenstrup). Weinger o spune hotărît „ficcare celulă a organismului e sexual caracterizată, sau are un anumit accent sexual (Geschlecht und Charakter pag. 15). Acest accent poate să aibă diferite grade. Weinger aduce ca nou principiu său despre nenumeratele forme intermediare între B și F; acest principiu îl lărgeste și asupra celorlor stînghere ale unui organism. Orice celulă are un accent sexual între B și F. Prin urmare: în complicatul teatru al naturii nu există numai două sexuri, ci infinit de multe — toate însă amestecuri în diferite proporții de B și F.

Pe temelul acestei diferențieri cu tăieturi profunde, încearcă Weinger stabilirea unei legi a atracției sexuale. Legea ar fi următoarea: „Spre unirea sexuală tind todeauna un bărbat întreg (B) și o femeie întreagă (F), deși distribuția (acestor elemente) pe diferitele indivizi e făcută în ficcare caz special în altă proporție (p. 33). Cu alte cuvînt: un bărbat care are 1/4 element F, se va simți atras de o femeie care are 1/4 element B, și invers. Suma lor e în orice caz B+F. Ori cât ar varia deci proporția de B și F în indivizii izolați, când doi indivizi se simt atrași, irezistibil atrași, ei se întregesc reciproc la B+F. Acest B+F rămîne o constantă. Observațiile lui Weinger în legătură cu diferențierea lui B și F sunt todeauna interesante; chiar și atunci cînd nu le înșcăleste. (Astfel într'un loc afirmă că F, adică femeia absolută nu tînde spre emancipare. În femeile „reale” e todeauna numai elementul B care vrea emanciparea. George Sand se simțea aproape un bărbat, altfel n'ar fi luat un nume bărbătesc și n'ar fi îndrăgit așa de mult haina bărbătească. George Sand a fost o femeie cu un puternic element B. Ar trebui să se facă un studiu psihologic asupra bărbatilor iubii de ea, să se vadă dacă n'aveau în aceeași proporție elementul femeiesc, F. Un Musset, un Chopin — par a verifica legea lui Weinger).

Orice gînd, orice sentiment, orice pornire a unui individ, are un accent sexual, care variază între B și F. Cum Weinger nu se poate pierde în diversitatea sexualității ființelor reale, el ne dă numai un alfabet cu care să descriem psihologia oricărui individ. Ceea ce face el e în primul rînd construcție. El schitează cu mîna de mare maestru în căte-va linii largi psihologia lui B și aceea a lui F. Două psihologii diametral opuse cari în realitate nu se găsesc nicî odată în toată puritatea lor; două monumentale statui fictive pe pedestalul — concret al unor bogate observații.

Iată câteva din însușirile prin cari diferă B de F și invers.

F e numai sexualitate, B e sexual și încă ceva în plus. F se identifice cu viața sexuală, ea se revîrșă cu desăvârșire în sfera împerecherii și a sportei, ca definiție ea e epulșată prin relațiunile sale cu bărbatul și copilul.

La B sexualitatea nu e așa de mult fatalitate ca la F. B e sexualitate + adaosul spiritual. B are deschisă posibilitatea genului, ce transcendează pura vegetare sexuală.

Temelia conștiinței e formată la B din „elemente” și „caractere” (după o expresie a lui Avenarius) Element, e tot ce e conținut intelectual, senzație, idee. „Caracter” e accentul emotiv cu care înșoșim o senzație, o idee, un element. Ei bine: Weinger susține că numai în conștiința lui B se poate face deosebire între elemente și caractere. B își dă bine seama ce e „element” și ce e „caracter”, (accent emotiv, volițional). În conștiința lui F diferențierea aceasta nu se poate opera. Conștiința lui F „constă din „henide”, din stări ce sunt încă într'un stadiu săvîrșit între „element” și „caracter”; senzația e la F încărcată de emoție, fără putința diferențierii. „Henidele” nu au un conținut intelectual deplin articulat.

„Bărbatul are aceleși conținuturi psihice ca și femeia, dar în formă mai articulată; unde ea gîndește și nu mult sau mai puțin în henide gîndește el în reprezentări clare și distincte, de cari se leagă sentimente expresive, cari todeauna permit izolarea de lucruri. La F „gîndirea” e „emotivitatea” sunt una, „nediferențiată” (p. 122).

1) Așa i-a zis Strindberg, cu care avea comun ura împotriva femeii și atâtea alte porniri sufletesti: ghiul lăuntric, silogistica nelinșăcătă.

F așteaptă dela B clarificarea henidelor ei. Gîndirea articulată a acestuia are asupra femeii influența imediată a unei însușiri sexuale.

Weinger îndrăznește chiar să susțină că femeia gîndind și trăind în „henide” — n'are memorie. Memorie poate să aibă numai un om care trăiește lăuntric clar, F nu păstrează în hambarele amintirii ei decăt lucruri și întâmplări cari au vreo legătură directă sau indirectă cu sexualitatea. Neavînd memorie nu poate să aibă caracter, neavînd caracter nu poate să aibă logică. B recunoaște logica ca normă, ca principiu conducător în tot ce gîndește, F nu, — nici atunci cînd întâmplător o mănuiește cu dibăcie de necontestat. F n'are conștiință intelectuală, la ea se poate vorbi de „logical insanity”. Ea crede că poate să treacă peste orice normă. Ea e în stare să întrebuițeze la perfecție logica, dar nu o recunoaște ca măsură supremă, ca datorie morală, ca să zicem așa

În resumat:

F: are conștiința compusă din henide, are amintiri fără să aibă memorie în adevărul sens al cuvîntului, suferă de logical insanity, și e amorală.

B: are conștiință compusă din elemente și caractere, are memorie, recunoaște logica ca normă, e moral sau antimoral și are deschisă posibilitatea genului

Cap de o rară consecvență (ajunge uneori să exalteze logica, să vadă în ea un fenomen de natură etică, o capitală însușire a sexului bărbătesc) Weinger are totuși ambiții ce trec dincolo de hotarele stricte ale științei. Positivismul nu l'a încântat niciodată prea mult; cu „genială” oroare de simplu fapt științific se asvârle buciros în apele construcției îndrăznețe. Acest gînditor are sînge de romantic în el; ideile sale nu odată sunt anticipeții fără perspectiva vrînei verificări directe. Aforișnele ce-au rămas dela el par scrise de un Novalis, — nu în conținutul lor firește, dar ca fel de a exagera o analogie, ca salt în paradoxal. Asupra felului său de a gîndi, de a construi o idee — se pare că singur nu era încă deplin lămurit. Într'un loc își aseamănă construcția de temelie a filosofiei sale (B și F) cu idelle platonice. Era desigur foarte aproape de adevăr cînd și-o caracteriza astfel, dar se înșela afirmînd că și știința exactă operează cu idei platonice, și că construcția sa ar fi prin urmare în spiritul științei exacte. Ceea ce l'a sedus să creadă că știința exactă operează cu idei platonice — sunt în adevăr anumite idei sui generis ale acestuia, anume: ficțiunile cazurilor de limită. Fizica vorbește bunăoară despre corpuri absolut elastice, planuri absolut netede cu rezistența O, astronomia concentrează masa unui corp astral într'un singur punct central. Știința imaginează ce-i drept aceste cazuri de limită, dar scopul ei ultim nu e stabilirea acestora ci formularea unor legi, cari nu îngăduie o formulare transparentă decăt prin „cazuri de limită”. Cazurile de limită au un rost numai ca termeni constituțivi ai unor legi.

Plato se oprea la „idei” ca la un ce ultim. Ideea era scopul cunoștinței. Ideea avea la el un caracter intuitiv, viu, o fizionomie. Ceea ce în știința exactă de astăzi pare la întâia vedere o „idee platonice” e de fapt o construcție ideală cerută de nevoia de-a formula o lege. Scopul e aici todeauna enunțarea unei legi, nu a unei „idei platonice”. Cazurile de limită mai sunt apoi rezultatul unui experiment intelectual. Plato nu recunoaște nici „legea” în sensul științei de astăzi, nici „experimentul intelectual”, ca o continuare pe un plan abstract al celui real.

Weinger și-a numit cu toată dreptatea construcția B și F o „idee platonice”. S'a înșelat numai cînd a pus-o pe același plan cu construcțiile științei exacte, ale fizicii sau chimiei. În realitate pentru el construcția lui B și F a fost un scop ultim, cum ar fi fost și pentru Plato. B și F au apoi un caracter fizionomic-intuitiv, ceea ce ne îndreptățește și mai mult să facem apropierea. Prin urmare nu între construcțiile științei trebuia el să-și așeze pe B și F, ci între acele idei platonice cari derivă direct din laboratorul lui Goethe. B și F e un „fenomen originar” care-și găsește locul alături de teoriile morfologice ale lui Goethe sau în imediată apropiere a teoriei culorilor. Cum Goethe compunea toate culorile din lumină și întuneric, (o polaritate) astfel compune Weinger psihologia înfinit variabilă a indivizilor izolați din combinarea în diferite proporții a lui B și F (tot o polaritate). Cu această concluzie am făcut încă un pas în călătoria noastră.

Lucian Blaga

Veneția

*In noaptea liniștită cînta o mandolină,
Și pe canal gondola cu doi amanți putea,
Printre străvechi palate scaldate de lumină,
Și'n ochii lor de vise iubirea scînteia.*

*Gondola legînată pe-amanți încet îi poară
Pe sub balcoane'n ună, simțind c'adînc irăse
In vecinica celate ce asință este moartă,
Și dungile de apă în piatră argint ucesc.*

*Pe lângă zidul muced, cu creasta danielată
Gondola se îndreaptă sub podul arcuit,
De barcagiu chipes aiene lopsăit,
Și-aunecă pe lângă portaul grăuit.*

*Pe-amanți mereu îi duce gondola clătînată
Pe lângă scări de piatră, simțind că vîr mîri
Și că celate veche de-apururi neschimbată,
Cu slăpă în culuare, aceiași tot va fi.*

*Printre străvechi palate scaldate de lumină,
Pe un canal gondola cu doi amanți putea,
Și'n noaptea liniștită cînta o mandolină,
In ochii lor de vise iubirea scînteia.*

Dan Ciocordia și Aurel Șerbănescu